

9. a (katarina.jamnik@guest.arnes.si)

Dragi devetošolci!

Upam, da ste prijetno preživeli praznike. Pred nami je zopet polni delovni teden, zato boste imeli nekoliko več dela. Zadnjič ste preverili svoje znanje z dvema preverjanjema, ki pa bi ju (sem optimistka) rada pregleda skupaj z vami. Tako da bomo z rešitvami še nekoliko počakali.

Če se spomnite, smo 14 dni nazaj povzeli socialne-družbene zvrsti jezika, tokrat bomo pregledali funkcijske zvrsti jezika. Pomagali si bomo z vajami v delovnem zvezku.

Pri književnosti ostajamo v socialnem realizmu. Obravnavali bomo pesem S. Kosovela.

Še vedno velja, da vam vse zapise v zvezek obarvam.

- Začeli bomo s književnostjo; eden od ustvarjalcev socialnega/družbenega realizma je tudi Srečko Kosovel (*roj.* 1904 v Sežani), ki je predstavnik ekspresionizma (enega od tokov socialnega realizma). Mi bomo prebrali njegovo *konstruktivistično pesem*.

Preden se lotite branja in obravnave, razložimo izraz **konstruktivizem** in **ekspresionizem**.

Srečko Kosovel: **KONS 4**

Ekspresionizem (*expresio=iztis*); literarni tok, ki najbolj zaživi v poeziji. V delih je izražen človekov strah, osamljenost, klic po spremembah, revoluciji ... vizija ekspresionistov je zrušenje, smrt te družbe in sveta ter zgraditev novega, v katerem bi vladala enakost, bratstvo in humanost.

Konstruktivizem (*konstrukt=sestavljanka*); najbolj se kaže v poeziji. Avtorji gradijo pesmi ne le s pomočjo črk, besed, ampak tudi znakov, simbolov ... Občutek imamo, da je pesem nastala s sestavljanjem časopisnih naslovov. Povedi so kratke, odrezane, velikokrat nepovezane. Pesniških sredstev je malo, značilne so besede iz industrijskega sveta.

- V berilu preberite Kosovelovo pesem *Kons 4*. V zvezek prepisite vprašanja in nanje odgovorite.

1. Kateri svetovni dogodki in osebnosti so omenjeni v pesmi?

2. Kakšna je razlika med »malimi« in »velikimi« ljudmi? Kdo so to? Na čigavi strani je pesnik?

3. Kako se pesnik počuti v tem svetu? Zakaj?

4. Izpiši verz, v katerem pesnik ne omenja le dogajanja po svetu, ampak tudi sebe.

5. Ali pesnik želi svet spremeniti? Svoj odgovor potrdi z izpisom iz pesmi.

6. Kaj nam pesem sporoča?

7. V pesmi je zelo malo pesniških sredstev. Izpiši jih in jih poimenuj.

8. Izpiši »nenavadne sestavine« pesmi.

- Še sam skušaj oblikovati podobno konstruktivistično pesem; dogodki naj bodo aktualni. Pesem zapiši na list in mi jo pošlji do petka, 24. 4., do 15. ure.

- Zadnjič smo v zvezek povzeli *socialne/družbene zvrsti jezika*, ki jih izbiramo glede na okoliščine rabe (govorjenja), tokrat povzemamo **funkcijske zvrsti jezika**.

FUNKCIJSKE ZVRSTI JEZIKA

Razlikujejo se glede na namen uporabe.

Ločimo:

A. PRAKTIČNOSPORAUMEVALNA BESEDILA

- uporabljajo se v vsakdanji uporabi; ko se sporazumevamo doma, z znanci, prijatelji ...

- večinoma gre za govorna in subjektivna besedila (lahko uporabljamo tudi neknjižni jezik)

B. URADOVALNA BESEDILA

- služijo nam za sporazumevanje v uradnih položajih (s predstavniki podjetij, ustanov)

- tema je vnaprej določena, so objektivna

- lahko so govorna ali zapisana (uporablja se knjižni jezik)

C. PUBLICISTIČNA BESEDILA

- so besedila, ki jih najdemo v medijih, tvorijo jih novinarji
- namenjena so širšim množicam, zato morajo biti razumljiva
- vedno so v knjižnem jeziku (naj bi bila)

Č. STROKOVNA BESEDILA

- tvorijo jih strokovnjaki za določeno področje; namenjena so ožjemu krogu ljudi
- so objektivna, govorjena ali zapisana, v knjižnem jeziku
- Primere posameznih zvrsti boste spoznali preko vaj v DZ na str. 89. Rešite naloge od 1 do 15.

Prijetno delo,

vaša učiteljica Katarina